

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Л. О. Скубачевська

ОСНОВИ ВИДАВНИЧОЇ СПРАВИ

Методичні рекомендації

Харків – 2024

УДК 655.41(075.8)

С 46

Рецензенти:

Людмила Педченко – кандидат філологічних наук, доцент кафедри слов'янської філології Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна;

Оксана Гурова – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

*Затверджено до друку рішенням Науково-методичної ради
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
(протокол № 9 від 18.06.2024 р.)*

Скубачевська Л. О.

С 46 Основи видавничої справи : методичні рекомендації / укладач Л. О. Скубачевська. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2024. – 16 с.

Навчально-методичний посібник містить опис тематики лекційних та практичних занять курсу, а також рекомендований список літератури та інтернет-ресурсів.

Для студентів другого курсу спеціальності 035 «Філологія» спеціалізації 035.01 «Українська мова та література» філологічного факультету денної та заочної форм навчання.

УДК 655.41(075.8)

© Харківський національний університет
імені В. Н. Каразіна, 2024

© Скубачевська Л. О., уклад., 2024

Навчальне видання

Скубачевська Любов Олександрівна

ОСНОВИ ВИДАВНИЧОЇ СПРАВИ

Методичні рекомендації

В авторській редакції

Формат 60x84/16. Ум. друк. арк. 0,97. Наклад 50 пр. Зам. № 322/24.

Видавець і виготовлювач

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,
61022, м. Харків, майдан Свободи, 4.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3367 від 13.01.2009

Видавництво ХНУ імені В. Н. Каразіна

Зміст

Передмова	4
Розділ 1. Історія книговидавання	5
Розділ 2. Сучасні видавничі процеси	10
Практичне заняття.....	13
Рекомендована література.....	14

ПЕРЕДМОВА

В сучасному світі інновації у розвитку засобів масової комунікації співіснують разом з традиційним друкованим виданням, створюють додаткові можливості для видання книг і їх поширення. Сьогодні книга є об'єктом культури та водночас носієм інформації, підсистемою інформаційних потоків і найуніверсальнішим інструментом поширення знань.

Традиція і конвенція є важливими для мистецтва книги, естетики книжкової продукції, тому необхідні знання загальних відомостей про походження книги, газети та журналу, етапи їхнього розвитку, зміни форм і функцій, виникнення і розвиток друку, знаменитих видавців.

Окрім вивчення світової та вітчизняної історії книговидавання, курс «Основи видавничої справи» передбачає ознайомлення студентів із системою видавничої справи, структурою і змістом сучасного видавничого процесу, державними стандартами у видавничій справі, динамікою книговидавання, особливостями книжкового ринку, а також з основними положеннями авторського права.

Студентам пропонується опис тематики курсу і плани практичних занять. Кожна тема супроводжується списком основної і додаткової літератури. В навчально-методичному посібнику наведений рекомендований список науково-професійної, навчальної і довідкової літератури, Інтернет-ресурсів.

Розділ 1. ІСТОРІЯ КНИГОВИДАННЯ

Тема 1. Поняття книги

Видавнича справа як частина книжкової справи; інші складові книжкової справи. Поняття та етимологія слова «книга». Еволюція форм, змісту, функцій книги. Значення традиції в мистецтві книги. Нова змістовна та матеріальна конструкція книги 21 століття. Місце книги в новому інформаційно-комунікаційному середовищі (Інтернет та ЗМІ).

Державне регулювання інноваційних процесів у видавничому сегменті ринку України. Про видавничу справу: Закон України від 05.06.97 № 318/97-ВР: ПРО ВИДАВНИЧУ СПРАВУ (nlu.org.ua) .

Основна література

1. Jan Tschichold, and the New Typography, Paul Stirton, Yale, 2019
2. Тимошик М. Історія видавничої справи: Підручник. 2-ге вид., виправлене. К.: Наша культура і наука, 2007. 496 с. (Серія «Бібліотека видавця, редактора, автора»)
3. Кар'єр Ж.-К., Еко У. Не сподівайтесь позбавитись книжок. Львів: ВСЛ, 2015. 256 с.
4. Тимошик М. С. Видавничий бізнес: Погляд журналіста, видавця, вченого. К.: Наша культура і наука, 2005. 238 с.
5. Видавнича діяльність в умовах розвитку новітніх технологій: вивчення запитів фахівців. Київ: Інститут журналістики Київського університету імені Бориса Грінченка, 2019. 272 с. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/29401/1/I_Afanasiev_Monogr%202019.pdf

Додаткова література

1. Ткаченко В. П., Чеботарьова І. Б., Киричок П. О., Григорова З. В. Енциклопедія видавничої справи: Навч. посібник. Х.: Прапор, 2008. 320 с.
2. Словник-довідник основних видавничих термінів (для практики наукових установ). Переклад і упорядк. А.І. Радченко Наук.-вид. рада НАН України. К.: Академперіодика, 2009. 72 с.
3. Шпак В. І. Управління сучасним видавництвом: навч. посіб. Київ: Експрес-об'ява, 2019. 368 с. URL: https://www.researchgate.net/profile/Viktor-Shpak/publication/342096352_UPRAVLINNA_SUCASNIM_VIDAVNICTVOM_Navcalnij_posibnik_Kiiv_DP_Ekspres-ob%27ava_2019/links/5ee1e32f299bf1faac4aee14/UPRAVLINNA-SUCASNIM-VIDAVNICTVOM-Navcalnij-posibnik-Kiiv-DP-Ekspres-obava-2019.pdf
4. Ковальчук Л. Видавнича справа в Україні: історія і сучасність. К.: Академія, 2008. 284 с.
5. Женченко М. І. Цифрові трансформації видавничої галузі: монографія / наук. ред. В. Різун. Київ: Жнець, 2018. 436 с. URL: <https://zhnets.com.ua/wp-content/uploads/2019/01/Monograph-for-reklama.pdf>

Тема 2. Книги та бібліотеки давнини

Значення обміну інформацією в історії людської цивілізації. Історичні системи письма: піктографія та ідеографія. Клинопис та ієрогліфи, єгипетське письмо. Винахід алфавіту. Найдавніші матеріали для письма: камінь, дерево, метал, глина. Папірус і пергамент: технології виготовлення, особливості та коротка історія використання. Перші книги: зібрання табличок, сувої, кодекси; їхня будова, оформлення і зберігання.

Побутування рукописного слова в Давньому Світі та античності: виготовлення книг, книготоргівля та її різновиди, прообраз газет, книжкові магазини і бібліотеки. Олександрійська бібліотека.

Основна література

1. Тимошик М. Історія видавничої справи: Підручник. 2-ге вид., виправлене. К.: Наша культура і наука, 2007. 496 с. (Серія «Бібліотека видавця, редактора, автора»)
2. Кар'єр Ж.-К., Еко У. Не сподівайтесь позбавитись книжок. Львів: ВСЛ, 2015. 256 с.
3. Meet Some Of The Last Papyrus Makers In Egypt Keeping A 5,000-Year-Old Craft Alive URL: <https://www.youtube.com/watch?v=SBdVhvo2UUM>

Додаткова література

1. Ткаченко В. П., Чеботарьова І. Б., Киричок П. О., Григорова З. В. Енциклопедія видавничої справи: Навч. посібник. Х.: Прапор, 2008. 320 с.
2. Словник-довідник основних видавничих термінів (для практики наукових установ). Переклад і упорядк. А. І. Радченко Наук.-вид. рада НАН України. К.: Академперіодика, 2009. 72 с.
3. З історії книги та бібліотек / Бібліотека Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. URL: https://library.vspu.edu.ua/html/ist_kn.htm

Тема 3. Книга в Середні віки: від рукопису до друкарського верстата

Рукописна книга Середньовіччя на арабському Сході та християнському Заході. Центри створення та поширення книг; особливості виробництва рукописної книги періоду. Перші бібліотеки Середньовіччя. Синайський кодекс та інші відомі манускрипти епохи Середньовіччя. Канонічні та апокрифічні тексти; Септуагінта, Вульгата. Найдавніші друковані книги: ксилографічні видання, Алмазна сутра.

Діяльність першодрукаря Йоганна Гутенберга: сутність винаходу та основні досягнення в книгодрукуванні. Інкунабули та палеотипи. Особливості перших друкованих книг; книжкові формати; шрифти.

Видатні видавці Альд Мануцій та Франциск Скорина (загальна характеристика діяльності, внесок у розвиток видавничої справи).

Основна література

1. Тимошик М. Історія видавничої справи : Підручник. 2-ге вид., виправлене. К.: Наша культура і наука, 2007. 496 с. (Серія «Бібліотека видавця, редактора, автора»)
2. Кар'єр Ж.-К., Еко У. Не сподівайтесь позбавитись книжок. Львів: ВСЛ, 2015. 256 с.
3. З історії книги та бібліотек / Бібліотека Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. URL: https://library.vspu.edu.ua/html/ist_kn.htm
4. Jan Tschichold, and the New Typography, Paul Stirton, Yale, 2019

Додаткова література

1. Ткаченко В. П., Чеботарьова І. Б., Киричок П. О., Григорова З. В. Енциклопедія видавничої справи: Навч. посібник. Х.: Прапор, 2008. 320 с.
2. Словник-довідник основних видавничих термінів (для практики наукових установ). Переклад і упорядк. А.І. Радченко Наук.-вид. рада НАН України. К.: Академперіодика, 2009. 72 с.
3. Музей паперу. URL: <https://zpf.company/paper-museum/istoriya-stvorenniya-paperu/>

Тема 4. Еволюція світового книговидавництва в 16–20 століттях

Видатні книговидавці 16–17 століть: Етьєни, Плантини і Ельзевіри (загальна характеристика діяльності, внесок в розвиток видавничої справи). Труднощі в розвитку друкарства: спроби цензурного втручання з боку духовної і світської влади і піратські видання. Зміна оформлення книжкового корінця. Демократизація книговидавництва – поява видань на мовах народів Європи (книги Ф. Рабле). Виникнення і поширення газет.

Основні віхи видавництва в 18 столітті: стиль рококо і ефемістична література, поширення альманахів, видання Енциклопедії Дідро і Д'Аламбера. Винахід стереотипії і поява типометрії.

Прогрес техніки книговидавництва в 19 столітті: винахід скородруку і ротативної машини, поява літографії і кольороподілу. Поняття про високий, глибокий і плоский друк. Лінотип і офсетний друк.

Вплив газетної періодики на еволюцію книги в 19 столітті: жанр фейлетону, поширення серійних видань. Нові палітурні матеріали: коленкор, дерматин, ледерин. Малоформатні книги (шарпантьєри, покетбуки). Видатні книговидавці 19 століття (Ф. А. Брокгауз, П. Ларусс).

Розвиток книговидавництва та книготоргівлі в 20 столітті. Нові типи масових видань: дайджести, комікси, пейпербеки. Сучасні тенденції і прийоми книгорозповсюдження: феномен бестселера, «пряма» торгівля за каталогами, через книжкові клуби, Інтернет; глобалізація книготорговельного бізнесу і роль мультимедіа. Дискусія про майбутнє читання.

Основна література

1. Тимошик М. Історія видавничої справи : Підручник. 2-ге вид., виправлене. К.: Наша культура і наука, 2007. 496 с. (Серія «Бібліотека видавця, редактора, автора»)
2. Кар'єр Ж.-К., Еко У. Не сподівайтесь позбавитись книжок. Львів: ВСЛ, 2015. 256 с.
3. Jan Tschichold, and the New Typography, Paul Stirton, Yale, 2019

Додаткова література

1. Ткаченко В. П., Чеботарьова І. Б., Киричок П. О., Григорова З. В. Енциклопедія видавничої справи: Навч. посібник. Х.: Прапор, 2008. 320 с.
2. Словник-довідник основних видавничих термінів (для практики наукових установ). Переклад і упорядк. А. І. Радченко Наук.-вид. рада НАН України. К.: Академперіодика, 2009. 72 с.
3. Пушкар О. І., Грабовський Є. М., Оленич М. М. Технології поліграфічного мистецтва. Х.: ХНЕУ ім. Кузнеця, 2019. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/21438/1/2019%20-%20Пушкар%2C%20Грабовський%2C%20Оленич.pdf>
4. Лозинська Н. А. Феномен бестселера у сучасній видавничій справі: зарубіжний досвід та українські реалії. URL: https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/nmc.nd/student_nauka/2017-2018/roboty_peremozhciv/lidery-kn-rynku.pdf

Тема 5. Історія вітчизняної книги з найдавніших часів до 17 століття

Дохристиянські пам'ятники писемності в Україні. Книгописання в давньоукраїнській державі після прийняття християнства. Центри руко-

писної книги: Києво-Печерська лавра, Десятинна церква та Софійській собор у Києві, Чернігів, Волинь, Галичина, Карпати. Об'єднання каліграфів у цехи. Особливості створення, оформлення, розповсюдження рукописів.

Реймське Євангеліє та Пересопницьке Євангеліє як видатні українські видавничі шедеври.

Основна література

1. Тимошик М. Історія видавничої справи: Підручник. 2-ге вид., виправлене. К.: Наша культура і наука, 2007. 496 с. (Серія «Бібліотека видавця, редактора, автора»)
2. Запаско Я. Орнаментальне оформлення української рукописної книги. К.: АН УРСР, 1960. 184 с.
3. Фрис В. Історія кириличної рукописної книги в Україні 10–18 ст. Львів: Львівський національний університет ім. Івана Франка, 2003. 187 с.
4. Гальченко О.М. Оправа східнослов'янських рукописних книг та стародруків в Україні. К., 2005. 375 с.

Додаткова література

1. Дубровіна Л. Кодикологія та кодикографія української рукописної книги. К., 1992. 264 с.
2. Запаско Я. Пам'ятки книжкового мистецтва: Українська рукописна книга. Львів: Світ, 1995. 480 с.
3. Грецькі рукописи у зібраннях Києва. К.-Вашингтон: Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського : Інститут історії України, 2000. 382 с.
4. Чепіга І. Пересопницьке Євангеліє 1556–1561: Дослідження. Транслітерованний текст. Словопоказчик. К., 2001. 703 с.

Тема 6. Українська книга в 17–19 століттях

Формування раннього українського друкарства. Друкарні в галицько-волинських землях (приватна друкарня Михайла Сльозки, Острозька друкарня, Почаєвська друкарня та ін.). Видавнича діяльність Києво-Печерської лаври. Друкарня Лазаря Барановича. Друкарі, друкарські вдосконалення. Тематика і структура стародруків. Становлення та розвиток наукового видання.

Цензурні обмеження, заборони у 18–19 століттях (значення викриття Кирило-Мефодієвського братства, Валуєвський циркуляр, Емський указ та ін.).

Основна література

1. Тимошик М. Історія видавничої справи : Підручник. 2-ге вид., виправлене. К.: Наша культура і наука, 2007. 496 с. (Серія «Бібліотека видавця, редактора, автора»)
2. Петров С.С. Видавнича справа в Києві (друга половина 19 – початок 20 ст.). К.: Київський національний університет ім. Т. Шевченка, 2004. 20 с.
3. Мицик Ю. Києво-Печерська лавра та її видавнича діяльність у 17–18 століттях. К.: Національний Києво-Печерський історико-культурний заповідник, 2015. 312 с.
4. Зелінська Н. В. Наукове книговидання в Україні: історія та сучасний стан: навч. посіб. Львів: Світ, 2002. 268 с.

Додаткова література

1. Ткаченко В. П., Чеботарьова І. Б., Киричок П. О., Григорова З. В. Енциклопедія видавничої справи: Навч. посібник. Х.: Прапор, 2008. 320 с.

2. Chodynicki Kazimierz. Baranowicz Łazarz (1595?–1693) // Polski Słownik Biograficzny. Kraków: Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1989. S. 273–274.
3. Гірко В. Наш славетний земляк Лазар Баранович // Сіверянський літопис. 2013. № 1. С. 9–13.
4. Головка О. Друкарня Києво-Печерської лаври: традиції та інновації. К.: Видавництво Києво-Печерської лаври, 256 с.

Тема 7. Книжкова справа в Україні в 20 та на початку 21 століть

Українське видавництво напередодні революції 1917 р. Види і тематики видань у часи УНР.

Творення нової видавничої системи за радянських часів: знищення і конфіскація майна недержавних видавництв і друкарень, введення жорсткої і всеохоплюючої цензури, постійне нарощування централізації і укрупнення видавничу та торгівельну діяльність, мілітаризація діяльності книжкової індустрії і ліквідація в ній ініціативи і самостійності в будь-якій формі, підпорядкування монополізованого книговидавання завданням партійно-державної пропаганди. Структура українського книговидавання за радянських часів. Типології видавництв. Радянська школа редагування.

Книжковий дефіцит 1970–1980-х рр. як прояв кризи планової та ідеологізованої книжкової промисловості в СРСР. Основні особливості повернення книговидавництва до ринкових відносин в період після розпаду Радянського Союзу: подолання книжкового дефіциту, відмова від твердих цін, витіснення приватними підприємствами державної системи виробництва і розповсюдження книг.

Законодавчий аспект книговидавничої справи незалежної України. Тематичний, мовний, географічний аспекти. Причини і витоки проблем книжкової справи в Україні. Розвиток дитячої книги як головний успіх сучасного українського книговидавання.

Основна література

1. Тимошик М. Історія видавничої справи : Підручник. 2-ге вид., виправлене. К.: Наша культура і наука, 2007. 496 с. (Серія «Бібліотека видавця, редактора, автора»)
2. Вівчар Г. Книга і друкарство в Україні 20 століття. Х.: Фоліо, 2010. 272 с.
3. Скопненко О. Українське книговидавання в 20 столітті: історія, проблеми, перспективи. К.: Либідь, 2001. 256 с.
4. Богуцький Ю. Українська книга в контексті світового книговидавання. К.: Основи, 2003. 204 с.

Додаткова література

1. Ткаченко В. П., Чеботарьова І. Б., Киричок П. О., Григорова З. В. Енциклопедія видавничої справи: Навч. посібник. Х.: Прапор, 2008. 320 с.
2. Ковальчук Л. Видавнича справа в Україні: історія і сучасність. К.: Академія, 2008. 284 с.
3. Редакторська справа: сучасний стан і перспективи розвитку колективна монографія / за заг. ред. проф. Ж. Колоїз. Кривий Ріг: КДПУ, 2023. 282 с. URL: Редакторська справа_колективна монографія.pdf (kdpu.edu.ua)

Розділ 2. СУЧАСНІ ВИДАВНИЧІ ПРОЦЕСИ

Тема 8. Сучасний видавничий процес і авторське право

Сучасне книжкове виробництво і нові інформаційні технології. Види книжкової продукції. Основні стандарти видань. Електронні видання.

Світова книговидавнича система. Основні види видавництва, їх розподіл по країнах і регіонах. Основні форми міжнародного книгообміну. Міжнародна Асоціація Видавців. Основні завдання та функції ЮНЕСКО в області книжкової справи і видавничої діяльності. Видавнича діяльність ООН. Міжнародні системи стандартної нумерації видань (ISBN, ISSN).

Видавництво, його структурно-функціональний розподіл. Редакційний апарат видавництва: головний редактор, завідувач редакцією, редактор (провідний, титульний, відповідальний, науковий, спеціальний), літературний редактор, художній і технічний редактори, верстальник, коректор.

Видавнича робота з рукописами та планування публікацій. Договірні відносини з автором: авторський договір. Інтелектуальна власність та авторське право: історія міжнародної системи охорони авторського права; авторські права, співавторство, суміжні права; контрафакція і плагіат. Авторська винагорода (гонорар). Інші аспекти дії авторського права: термін дії авторського права, вільне репродукування творів, суспільне надбання, виконавські художньо-графічні роботи, договір купівлі-продажу, вільне використання творів, безгонорарних видань.

Цифрові технології та інтелектуальна власність: веб-сайт як об'єкт авторського права, контент і копірайтинг, реєстрація доменних імен, відносини прав на доменні імена з правами на товарні знаки, фірмові найменування, особисті імена, географічні назви. Охорона авторських прав на комп'ютерні програми. Проблеми авторського права, що виникають в процесі створення та функціонування електронних бібліотек.

Основна література

1. Тимошик М. С. Видавнича справа та редагування. К.: Наша культура і наука, 2004. 224 с.
2. Партико З. В. Загальне редагування: нормативні основи: Навчальний посібник. Львів: ВФ Афіша, 2006. 416 с.
3. Тимошик М. С. Видавничий бізнес: Погляд журналіста, видавця, вченого. К.: Наша культура і наука, 2005. 238 с.
4. Видавнича діяльність в умовах розвитку новітніх технологій: вивчення запитів фахівців. Київ: Інститут журналістики Київського університету імені Бориса Грінченка, 2019. 272 с. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/29401/1/I_Afanasiev_Monogr%202019.pdf
5. Авторське право: нормативно-правова база. URL: <https://ukrpatent.org/uk/articles/copyright-normativno-pravova-baza>
6. Перелік чинних нормативних документів зі стандартизації в галузі видавничої справи. Державна наукова установа «Книжкова палата України імені Івана Федорова». URL: <http://www.ukrbook.net/>

Додаткова література

1. Інструкція про порядок присвоєння Міжнародного стандартного номера в Україні. Київ: Книжкова Палата України, 1998. 15 с.
2. Словник-довідник основних видавничих термінів (для практики наукових установ). Переклад і упорядк. А.І. Радченко Наук.-вид. рада НАН України. К.: Академперіодика, 2009. 72 с.
3. Шпак В. І. Управління сучасним видавництвом: навч. посіб. Київ: Експрес-об'ява, 2019. 368 с. URL: https://www.researchgate.net/profile/Viktor-Shpak/publication/342096352_UPRAVLINNA_SUCASNIM_VIDAVNICTVOM_Navcalnij_posibnik_Kiiv_DP_Ekspres-ob%27ava_2019/links/5ee1e32f299bf1faac4aee14/UPRAVLINNA-SUCASNIM-VIDAVNICTVOM-Navcalnij-posibnik-Kiiv-DP-Ekspres-obava-2019.pdf
4. Женченко М. І. Цифрові трансформації видавничої галузі: монографія / наук. ред. В. Різун. Київ: Жнець, 2018. 436 с. URL: <https://zhnets.com.ua/wp-content/uploads/2019/01/Monograph-for-reklama.pdf>
5. Інтелектуальна власність в Україні. Нормативна база. Київ: КНТ, 2003. 440 с.

Тема 9. Структура книги: основні складові та їх функціональне призначення

Структура і композиція книги: форма, зміст і місце розташування традиційних книжкових елементів. Титульний аркуш: одинарний, подвійний, розворотний, поєднаний, основний, загальний, паралельний, додатковий. Лицьова сторінка і зворотна сторона титульного аркуша. Інші різновиди книжкової сторінки: авантитул, контртитул, фронтиспис; кінцева, остання сторінка видання. Сторінка книжкового видання: поля, смуга (початкова, спускова, кінцева, кінцева видання), елементи смуги (набрані рядкі тексту, заголовки, формули, таблиці, репродукції ілюстрацій, прикраси, колонцифри, колонтитули тощо).

Будова книги. Зміст. Допоміжні покажчики. Колонтитули. Примітки та коментарі. Бібліографічний апарат книги.

Основна література

1. Jan Tschichold, and the New Typography, Paul Stirton, Yale, 2019
2. Партико З. В. Загальне редагування: нормативні основи: Навчальний посібник / З. В. Партико. Львів: ВФ Афіша, 2006. 416 с.
3. Тимошик М. С. Видавнича справа та редагування. К.: Наша культура і наука, 2004. 224 с.
4. Сава В. І. Художньо-технічне оформлення книги: навч. посіб. Львів: Оріяна-Нова, 2003. 136 с.

Додаткова література

1. Ткаченко В. П., Чеботарьова І. Б., Киричок П. О., Григорова З. В. Енциклопедія видавничої справи: Навч. посібник. Х.: Прапор, 2008. 320 с.
2. Перелік чинних нормативних документів зі стандартизації в галузі видавничої справи. Державна наукова установа «Книжкова палата України імені Івана Федорова». URL: <http://www.ukrbook.net/>
3. Словник-довідник основних видавничих термінів (для практики наукових установ). К.: Академперіодика, 2009. 72 с.

Тема 10. Редакційна підготовка видання

Оцінка наданого автором рукопису, визначення завдань і шляхів її доопрацювання і підготовка оригіналу до видання. Попереднє планування і підготовка тексту. Цифрова обробка зображень. Форматування і підготовка до верстки. Настільні видавничі системи (НІС). Технічні вимоги до верстки.

Редагування і правка. Вимоги до редактури і коректури, різновиди редактури. Аналітично-синтетична переробка інформації: анотування і реферування як невід'ємна частина сучасного видавничого процесу.

Вивідні пристрої. Пробні відбитки і їх оцінка. Внесення виправлень. Підготовка обкладинок.

Оригінал-макети; вимоги до матеріалів, що здаються в друкарню.

Основна література

1. Тимошик М. С. Книга для автора, редактора, видавця: практ. посіб. Київ: Наша культура і наука, 2006. 560 с.
2. Тимошик М. С. Редакторський аналіз: завдання, зміст, логічні засади. Київ: КНУКІМ, 2012. 32 с.
3. Шевченко В. Е. Художньо-технічне редагування: тексти лекцій для студентів відділення «Видавнича справа та редагування». Київ: Київський університет, 2005. 254 с.
4. Видання. Поліграфічне виконання: Терміни та визначення: ДСТУ 3018–95. Київ: Держстандарт України, 1995. 21 с.

Додаткова література

1. Зелінська Н. В. Типологічні проблеми редакторської підготовки видання: теоретичні та методичні аспекти. Дніпропетровськ, 2007. С. 82–90.
2. Ткаченко В. П., Чеботарьова І. Б., Киричок П. О., Григорова З. В. Енциклопедія видавничої справи: Навч. посібник. Х.: Прапор, 2008. 320 с.
3. Женченко М. І. Цифрові трансформації видавничої галузі: монографія / наук. ред. В. Різун. Київ: Жнець, 2018. 436 с. URL: <https://zhnets.com.ua/wp-content/uploads/2019/01/Monograph-for-reklama.pdf>
4. Партико З. В. Основи редагування: практикум. Київ: Ліра-К, 2023. 130 с.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ

Функціональний аналіз в роботі редактора

1. Механізм функціонального аналізу. Види редакторського читання.
2. Композиція видання, особливості роботи з текстом та ілюстративним матеріалом залежно від його типологічно-функціонального різновиду.
3. Вихідні відомості книги: титульний аркуш, зворот титульного аркушу, кінцевий титульний аркуш.
4. Функціональний аналіз довідково-пошукового (зміст, допоміжні вказівники, колонтитули) апарату книги в роботі редактора.
5. Функціональний аналіз пояснювального (примітки та коментарі) апарату книги в роботі редактора.
6. Бібліографічний апарат книги: алфавітний і тематичний бібліографічний список, вибір системи бібліографічних посилань, скорочень в бібліографічному записі.

Основна література

1. Тимошик М. С. Редакторський аналіз: завдання, зміст, логічні засади. Київ: КНУКІМ, 2012. 32 с.
2. Партико З. В. Загальне редагування: нормативні основи : Навчальний посібник / З. В. Партико. Львів: ВФ Афіша, 2006. 416 с.
3. Тимошик М. С. Видавнича справа та редагування. К.: Наша культура і наука, 2004. 224 с.
4. Партико З. В. Основи видавничої справи: навч. посіб. Київ: Ліра-К, 2020. 304 с.

Додаткова література

1. Ткаченко В. П., Чеботарьова І. Б., Киричок П. О., Григорова З. В. Енциклопедія видавничої справи: Навч. посібник. Х.: Прапор, 2008. 320 с.
2. Перелік чинних нормативних документів зі стандартизації в галузі видавничої справи. Державна наукова установа «Книжкова палата України імені Івана Федорова». URL: <http://www.ukrbook.net/>
3. Словник-довідник основних видавничих термінів (для практики наукових установ). К.: Академперіодика, 2009. 72 с.
4. Партико З. В. Основи редагування: практикум. Київ: Ліра-К, 2023. 130 с.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Авторське право: нормативно-правова база. URL: <https://ukrpatent.org/uk/articles/copyright-normatyvno-pravova-baza>
2. Богуцький Ю. Українська книга в контексті світового книговидання. К.: Основи, 2003. 204 с.
3. Вівчар Г. Книга і друкарство в Україні 20 століття. Х.: Фоліо, 2010. 272 с.
4. Видавнича діяльність в умовах розвитку новітніх технологій: вивчення запитів фахівців. Київ: Інститут журналістики Київського університету імені Бориса Грінченка, 2019. 272 с. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/29401/1/I_Afanasiev_Monogr%202019.pdf
5. Видання. Поліграфічне виконання: Терміни та визначення: ДСТУ 3018–95. Київ: Держстандарт України, 1995. 21 с.
6. Гальченко О. М. Оправа східнослов'янських рукописних книг та стародруків в Україні. К., 2005. 375 с.
7. З історії книги та бібліотек / Бібліотека Винницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. URL: https://library.vspu.edu.ua/html/ist_kn.htm
8. Запаско Я. Орнаментальне оформлення української рукописної книги. К: АН УРСР, 1960. 184 с.
9. Кар'єр Ж.-К., Еко У. Не сподівайтесь позбавитись книжок. Львів: ВСЛ, 2015. 256 с.
10. Зелінська Н. В. Наукове книговидання в Україні: історія та сучасний стан: навч. посіб. Львів: Світ, 2002. 268 с.
11. Мицик Ю. Києво-Печерська лавра та її видавнича діяльність у 17–18 століттях. К.: Національний Києво-Печерський історико-культурний заповідник, 2015. 312 с.
12. Партико З. В. Загальне редагування: нормативні основи: Навчальний посібник. Львів: ВФ Афіша, 2006. 416 с.
13. Партико З. В. Основи видавничої справи: навч. посіб. Київ: Ліра-К, 2020. 304 с.
14. Перелік чинних нормативних документів зі стандартизації в галузі видавничої справи. Державна наукова установа «Книжкова палата України імені Івана Федорова». URL: <http://www.ukrbook.net/>
15. Петров С. С. Видавнича справа в Києві (друга половина 19 – початок 20 ст.). К.: Київський національний університет ім. Т. Шевченка, 2004. 20 с.
16. Сава В. І. Художньо-технічне оформлення книги: навч. посіб. Львів: Оріяна-Нова, 2003. 136 с.
17. Скопненко О. Українське книговидання в 20 столітті: історія, проблеми, перспективи. К.: Либідь, 2001. 256 с.

18. Тимошик М. Історія видавничої справи: Підручник. 2-ге вид., виправлене. К.: Наша культура і наука, 2007. 496 с. (Серія «Бібліотека видавця, редактора, автора»)
19. Тимошик М. С. Видавничий бізнес: Погляд журналіста, видавця, вченого. К.: Наша культура і наука, 2005. 238 с.
20. Тимошик М. С. Видавнича справа та редагування. К.: Наша культура і наука, 2004. 224 с.
21. Тимошик М. С. Видавнича справа та редагування. К.: Наша культура і наука, 2004. 224 с.
22. Фрис В. Історія кириличної рукописної книги в Україні 10–18 ст. Львів: Львівський національний університет ім. Івана Франка, 2003. 187 с.
23. Шевченко В. Е. Художньо-технічне редагування: тексти лекцій для студентів відділення «Видавнича справа та редагування». Київ: Київський університет, 2005. 254 с.
24. Jan Tschichold, and the New Typography, Paul Stirton, Yale, 2019
25. Meet Some Of The Last Papyrus Makers In Egypt Keeping A 5,000-Year-Old Craft Alive URL: <https://www.youtube.com/watch?v=SBdVhvo2UUM>

Допоміжна і довідкова література

1. Гірко В. Наш славетний земляк Лазар Баранович // Сіверянський літопис. 2013. № 1. С. 9–13.
2. Головка О. Друкарня Києво-Печерської лаври: традиції та інновації. К.: Видавництво Києво-Печерської лаври, 256 с.
3. Грецькі рукописи у зібраннях Києва. К.-Вашингтон: Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського: Інститут історії України, 2000. 382 с.
4. Женченко М. І. Цифрові трансформації видавничої галузі: монографія / наук. ред. В. Різун. Київ: Жнець, 2018. 436 с. URL: <https://zhnets.com.ua/wp-content/uploads/2019/01/Monograph-for-reklama.pdf>
5. Запаско Я. Пам'ятки книжкового мистецтва: Українська рукописна книга. Львів: Світ, 1995. 480 с.
6. Зелінська Н. В. Типологічні проблеми редакторської підготовки видання: теоретичні та методичні аспекти. Дніпропетровськ, 2007. С. 82–90.
7. Інтелектуальна власність в Україні. Нормативна база. Київ: КНТ, 2003. 440 с.
8. Інструкція про порядок присвоєння Міжнародного стандартного номера в Україні. Київ: Книжкова Палата України, 1998. 15 с.
9. Ковальчук Л. Видавнича справа в Україні: історія і сучасність. К.: Академія, 2008. 284 с.
10. Лозинська Н. А. Феномен бестселера у сучасній видавничій справі: зарубіжний досвід та українські реалії. URL: https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/nmc.nd/student_nauka/2017-2018/roboty_peremozhciv/lidery-kn-rynku.pdf

11. Музей паперу. URL: <https://zpf.company/paper-museum/istoriya-stvorenniya-papery/>
12. Партико З. В. Основи редагування: практикум. Київ: Ліра-К, 2023. 130 с.
13. Перелік чинних нормативних документів зі стандартизації в галузі видавничої справи. Державна наукова установа «Книжкова палата України імені Івана Федорова». URL: <http://www.ukrbook.net/>
14. Пушкар О. І., Грабовський Є. М., Оленич М. М. Технології поліграфічного мистецтва. Х.: ХНЕУ ім. Кузнеця, 2019. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/21438/1/2019%20-%20Пушкар%2C%20Грабовський%2C%20Оленич.pdf>
15. Редакторська справа: сучасний стан і перспективи розвитку колективна монографія / за заг. ред. проф. Ж. Колоїз. Кривий Ріг: КДПУ, 2023. 282 с. URL: Редакторська справа_колективна монографія.pdf (kdpu.edu.ua)
16. Словник-довідник основних видавничих термінів (для практики наукових установ). Переклад і упорядк. А. І. Радченко Наук.-вид. рада НАН України. К.: Академперіодика, 2009. 72 с.
17. Ткаченко В. П., Чеботарьова І. Б., Киричок П. О., Григорова З. В. Енциклопедія видавничої справи: навч. посібник. Х.: Прапор, 2008. 320 с.
18. Чепіга І. Пересопницьке Євангеліє 1556–1561: Дослідження. Транслітерований текст. Словопоказчик. К., 2001. 703 с.
19. Шпак В. І. Управління сучасним видавництвом: навч. посіб. Київ: Експрес-об'ява, 2019. 368 с. URL: https://www.researchgate.net/profile/Viktor-Shpak/publication/342096352_UPRAVLINNA_SUCASNIM_VIDAVNICTVOM_Navcalnij_posibnik_Kiiv_DP_Ekspres-ob%27ava_2019/links/5ee1e32f299bf1faac4aee14/UPRAVLINNA-SUCASNIM-VIDAVNICTVOM-Navcalnij-posibnik-Kiiv-DP-Ekspres-obava-2019.pdf
20. Kazimierz Chodynicki. Baranowicz Łazarz (1595?–1693) // Polski Słownik Biograficzny. Kraków: Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1989. S. 273–274.

Інтернет-ресурси

<http://www.ukrbook.net>
<http://www.ukr-print.net/>
<http://copyright.com.ua>
<http://typography.by/>
<http://www.barabooka.com.ua/>
<http://www.chytomo.com/>
<https://chytay-ua.com/>